P A M F L A d 345

4 juni 2025

Uitgave van de Leido Academy, het thema-netwerk voor LevenLang Leren

GRADEN in allerlei SOORTEN en MATEN

1 Inleiding

Een korte nieuwsbrief dit keer maar wel over een interessante edoch zorgwekkende ontwikkeling (en dan betreft het niet ons kabinet). We hebben het dan over het gebruik van graden en begrippen zoals die nu binnen de European Higher Education Area, dus het Bolognaproces, worden gehanteerd. Het betreft de Bachelor maar ook 'the Short Cycle HE', onze Associate degree.

2 Nederland en de Bachelor

In ons land wordt zowel in het hbo als het wo de graad 'Bachelor' gebruikt, met een bepaalde toevoeging erachter. Maar er wordt in formele zin niet gesproken over een 'Professional Bachelor' voor hbo'ers en een 'Academic Bachelor' voor wo'ers. Het onderscheid is altijd te vinden aan de hand van het type instelling, dus hogeschool resp. universiteit. In het diplomasupplement wordt een en ander uitgelegd. Maar alhier geldt 'a Bachelor is a Bachelor'.

3 Duitsland en Higher VET (mbo op de hogere niveaus)

Onze Oosterburen kennen een stelsel waarin hogescholen en universiteiten mordicus tegen de invoering van de formele Short Cycle HE zijn. Men laat de ontwikkelingen dan ook maar over aan andere initiatieven, zich afspelend rond niveau 5 van het Duitse kwalificatieraamwerk. Zo kwamen we de volgende passage in een recent rapportje tegen (waarbij CVET staat voor 'continuous VET', met vormen die passen bij werkenden en duale studenten):
In addition to the well-known strengths of the VET apprenticeship system, such as the breadth of education and training, competence orientation, and opportunities for advancement, newer developments in continuing VET (CVET) are also driving the innovative power of the entire VET system. An example is the introduction of three levels of CVET ***(Certified Specialist, Bachelor Professional, Master Professional)*** *in 2020 with the amendment of the Vocational Training Act.*
Men heeft dus de Duitse begrippen naar het Engels vertaald. Om geen last te krijgen met de hogescholen en universiteiten heeft men de toevoegingen qua oriëntatie er maar achter gezet. Opmerkelijk dat dit formeel is geregeld… of mogen de aanbieders zelf een vertaling gebruiken?

Een andere opmerkelijke actie heeft plaatsgevonden in Hamburg alwaar men een schreeuwende behoefte heeft aan jongeren die na het Duitse mbo (veelal duaal ingericht) verder willen studeren maar dan niet bij een hogeschool. Men ontwierp voor die jongeren een traject met een betaalde stage en een aantal eenheden die als het ware voorbereidend zijn op een bacheloropleiding. Deze constructie is ondergebracht bij een instelling die men in het Engels als 'Vocational University' in de markt heeft gezet. Iedereen mag zich hierbij een beeld vormen van de verwarring.

4 Denemarken en niveau 5

Ook in Denemarken kan men kennelijk als instelling of organisatie zelf namen voor bepaalde opleidingen bedenken. Zo vonden we dit op een website:
"KEA, the Copenhagen School of Design and Technology, offers ***academy profession degrees*** *(EQF 5) and professional bachelor's degrees (EQF 6) to both fulltime and part-time students".*
Hoe men aan deze naam is gekomen voor wat kennelijk de Short Cycle is, mag de Deense Joost weten, maar we kunnen er ons weinig bij voorstellen…

5 Transparantie s.v.p.

Zou het niet handig zijn om – binnen het internationale hoger onderwijs – via een aantal betrokken deskundigen met voorstellen te komen over het gebruik van begrippen en toevoegingen?